

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

VM034:00/2018

Valtioneuvoston asetus kansallisesta tuottavuuslautakunnasta

SAK ei pidä tuottavuuslautakunnan perustamista välttämättömänä. Jos sellainen kuitenkin päätetään perustaa, tuottavuuslautakunnan rakenteen tulee olla kevyt ja aidosti riippumaton. Tuottavuuslautakunnan toimenkuvaan ei myöskään tule sisällyttää politiikkasuositusten antamista. Lisäksi SAK toivoo, että mahdollinen tuottavuuslautakunta huomioi reaalisesti kilpailukykyä paremmin.

Taustaa

Valtiovarainministeriö ehdottaa kansallisen tuottavuuslautakunnan perustamista. Ehdotus perustuu EU:n neuvoston suositukseen, joka annettiin euroalueen jäsenvaltioille vuonna 2016.

EU:n neuvoston suosituksen mukaan kansallisen tuottavuuslautakunnan tulee olla toiminnallisesti riippumaton kaikista julkisista tuottavuuden ja kilpailukykyä edistämistä suunnittelevista ja toimeenpanevista elimistä. Neuvoston suosituksen mukaan lautakunta voisi antaa tuottavuuteen ja kilpailukykyyn liittyviä politiikkasuosituksia, ottaen huomioon kansalliset erityispiirteet. Tältä osin valtiovarainministeriö kuitenkin ehdottaa, että Suomessa lautakunnan toiminnan alaan ei kuuluisi politiikkasuositusten antaminen.

Lisäksi valtiovarainministeriön ehdotuksen mukaan tuottavuuslautakunta toimisi valtiovarainministeriön kansantalousosaston yhteydessä, mutta ei olisi osa sen organisaatiota. Lautakunnan puheenjohtajana olisi valtiovarainministeriön virkamies. Lisäksi kolme taloustutkimuslaitosta yhdessä nimeäisi muut edustajat ja varaedustajat.

Lautakunnan tulisi vuosittain julkaista arvio tuottavuuden ja kilpailukykyä kehityksestä sekä pitää yhteyttä muihin tuottavuuskomiteoihin ja Euroopan Unionin talouspoliittiseen neuvostoon.

Tuottavuuslautakunta ei välttämätön

SAK ei pidä välttämättömänä kansallisen tuottavuuslautakunnan perustamista. Tietoa tuottavuudesta ja kilpailukykyä tuottaa jo nyt tutkimuslaitosten lisäksi muun muassa tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunta.

Kasvu ja vaikuttaminen osasto

13.3.2018

Rakenteen oltava kevyt ja aidosti riippumaton

Jos tuottavuuslautakunta kuitenkin halutaan perustaa, SAK korostaa sitä, että vaikka lautakunnan rakenteen tulee olla kevyt, lautakunnan tulee kuitenkin olla riippumaton julkisista viranomaisista, jotka vastaavat tuottavuus- ja kilpailukyky politiikan suunnittelusta ja täytäntöönpanosta.

Politiikkasuositukset rajattava tuottavuuslautakunnan toimenkuvan ulkopuolelle

SAK pitää myös tärkeänä, että lautakunta ei anna politiikkasuosituksia. Työmarkkinoilla, esimerkiksi sopimusneuvottelujen aikana, tuottavuuslautakunnan politiikkasuositukset voisivat haitata neuvotteluja. SAK pitää ongelmana sitä, että EU:n neuvoston suositus antaa mahdollisuuden politiikkasuosituksiin.

Reaalinen kilpailukyky paremmin huomioon

Valtiovarainministeriön perustelumuistiossa ehdotetaan, että tuottavuuslautakunta laatisi vuosittainen raportti, jossa olisi kaksi yleistä osaa. Ensimmäisessä osassa tarkasteltaisiin lähinnä lyhyen aikavälin hinta- ja kustannuskilpailukykyä, kun taas toisessa osassa keskityttäisiin keskipitkän ja pitkän aikavälin reaaliseen kilpailukykyyn.

SAK katsoo, että reaalinen kilpailukyky tulisi huomioida jo lyhyelläkin aikavälillä. Ensinnäkin reaalisen kilpailukyvyn kehittäminen saattaa tarjota kustannuskilpailukykyä tehokkaampia ratkaisuja jo lyhyellä aikavälillä. Toiseksi riskinä on keskittyminen lähinnä kustannuskilpailukykyyn, kun taas reaalisen kilpailukyvyn edellytysten parantamista voidaan toistuvasti lykätä tulevaisuuteen. Näin ollen ei ole mielekäästä erotella kustannus- ja reaalista kilpailukykyä lyhyelle ja pidemmälle aikavälille.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Helena Pentti
ekonomisti

Patrizio Lainà
ekonomisti